

Marina Jozinović

Marko Ljubešić

Pristup drami i položaj drame u suvremenome srednjoškolskom književnom odgoju

Prethodno priopćenje

Preliminary communication

UDK 37.02:82-2

Ovim radom istražuje se položaj dramske književnosti u nastavi Hrvatskoga jezika. U teorijskim razmatranjima posebni je naglasak stavljen na različite motivacijske postupke koji se mogu primijeniti u nastavi dramske književnosti, dok se empirijskim istraživanjem pomoću posebno osmišljenog anketnog upitnika ispituje mišljenja i stavove srednjoškolskih učenika o položaju i odnosu prema dramskome tekstu. Zaključna razmatranja na tragu su novih metodičkih koncepcija usmjerenih k većoj zastupljenosti dramske književnosti te suvremenijim pristupima drami u hrvatskom školskom sustavu.

Ključne riječi: recepcija, motivacija, dramski odgoj, literarni i teatrološki pristup dramskome djelu.

UVOD

U hrvatskome školskom sustavu posljednjih se godina intenzivno promišlja o provedbi postupaka koji bi unaprijedili školski sustav i odmaknuli ga od tradicionalnih pristupa, koji više ne mogu odgovoriti izazovima škole 21. stoljeća. Suvremena nastava Hrvatskoga jezika naglasak stavlja na stvaralačku ulogu učenika u stjecanju književnih znanja. Uspješnost nastave ponajprije ovisi o dobro osmišljenoj i provedenoj motivaciji učenika, koja će kasnije rezultirati kvalitetnijom recepcijom djela. Zanimljivim motivacijskim postupcima izravno djelujemo na učeničku radoznalost, čime se potiče i usmjerava učeničko zanimanje za nastavne sadržaje. Ovaj je rad usmjeren proučavanju motivacije učenika za recepciju dramskoga djela u srednjoškolskom književnom odgoju. O

velikom potencijalu drame u nastavi raspravljalo se u više znanstvenih i stručnih radova (Granulić 2014; Cetinić 2008; Gruić 2002), što je doprinijelo implementaciji različitih tehnika u nastavi – od realnih i apsurdnih dramskih situacija, preko zvuka i pokreta, pa sve do kazališnih predstava. Dramski postupci nisu uvelike zastupljeni u nastavi upravo zato što od nastavnika zahtijevaju široko poznavanje dramskoga odgoja, koje se u nekim studijama dovodi do razine izbornoga programa (Mihovilić 2001). Osnova je ovoga istraživanja teorijsko i empirijsko (anketno) utvrđivanje motivacijskih postupaka pri recepciji dramskoga djela. Naime, ovo je istraživanje osmišljeno upravo zbog činjenice da su motivacija i motivacijski postupci u nastavi književnosti područje koje je u velikoj mjeri zanemareno, a od iznimne je važnosti u svim segmentima odgojno-obrazovnoga procesa, pa tako i u dramskome odgoju. Psihologijska je znanost već odavno utvrdila važnost motivacije u nastavi (Andrić 1996) kao preduvjeta za neposrednije, svestranije i dublje doživljavanje. Bez kvalitetne je motivacije nemoguće pokrenuti komunikaciju, potaknuti doživljajno iskustvo i razvoj asocijacija, što su osnovni kriteriji za ulazak učenika u dramski svijet.

MOTIVACIJA UČENIKA ZA PRISTUP DRAMSKOME TEKSTU

U dosadašnjim je nastavnim programima drama kao književni rod bila najskromnije zastupljena. To potvrđuju i programske odrednice, u kojima se iskazuje sadržaj nastave dramske književnosti, broj djela koja se interpretiraju te broj nastavnih sati namijenjenih dramskoj književnosti (Rosandić 2005). Nešto je bolji položaj dramske književnosti u novijim (aktualnim) nastavnim programima (Nastavni plan i program za osnovnu školu 2006; Nastavni programi za gimnazije 1995), koji „napuštaju dosadašnju zapostavljenost dramske književnosti u odnosu prema drugim književnim rodovima“ (Rosandić 2005: 503). Osim dramske književnosti, u tim se nastavnim programima afirmira i scenska umjetnost, čime se pred učitelje i nastavnike stavljaju nove mogućnosti za književno-scenski odgoj i obrazovanje učenika. Aktualni nastavni programi zahtijevaju uvođenje učenika u samostalno čitanje književnih djela i gledanje scenskih i filmskih ostvarenja, čime se nastoji afirmirati čitatelja dramskoga teksta, ujedno i gledatelja scenskih djela.

Kako bismo uopće mogli raspravljati o kvalitetnome ulasku učenika u dramski svijet, neizostavno je osvrnuti se na pojam motivacije za čitanje dramskoga djela. Motivacija se nalazi na samome vrhu prioriteta te je

podjednako važna u svakome području ljudske djelatnosti jer bez prikladnoga poticaja nema ni aktivnosti ni rezultata (Soče 2010: 77). Uloga je književnosti u odgoju bila podjednako važna u svim povijesnim razdobljima. Književnost je utjecala na intelektualno, tjelesno, moralno, estetsko i radno formiranje ljudi, usmjeravala je prema etičkim načelima i estetskim izazovima, nadahnjivala je čovjeka u traženju i smještanju sebe u velikom i zagonetnom svijetu te u prevladavanju teškoća koje čekaju na životnome putu (Pandžić 2005: 5 – 7). Stvaranje uvjeta za uspostavljanje komunikacije s djelom u književnome odgoju i izobrazbi učenika s obzirom na složenost filozofskoga, psihološkoga, estetskoga, pedagoškoga i institucionalnoga aspekta, vrlo je složen zadatak. Takav proces jest estetski, a u njega su kao procesualni elementi integrirani recepcija, raščlamba, prosudba, tumačenje i slično (Kovačević 1997), stoga je upravo motivacija učenika prva metodičko-didaktička dionica, koja se usklađuje s ostalim nastavnim situacijama i među najvažnijim je psihološkim činiteljima u ostvarenju svrhe i zadaća nastave književnosti.

Za uspostavljanje sustava motivacija u metodici nastave književnosti važno je postojanje intrinzične motivacije (zadovoljstvo/nagrada u aktivnosti), koja se smatra važnijom od ekstrinzične (nagrada/potkrepljenje izvana) (Lučić 2005). Veoma je važna učenikova želja i zanimanje za uspostavljanje komunikacije s umjetničkim tekstom, kada je sama aktivnost bavljenja umjetničkim tekstom nagrada, a ne očekuje ju izvana. Upravo je drama odlično sredstvo za stjecanje općega znanja te u školi postoji mnogo načina za integracijsko-korelacijsku međupodručnu i međupredmetnu nastavu. Također, primjerena je i darovitoj djeci, koja nekonvencionalno razmišljaju, a otvara mnoge mogućnosti i djeci s različitim recepcijskim sposobnostima (Scher 2005: 21).

U metodičkoj znanosti ustaljena je podjela na ovih sedam vrsta motivacije:

- osobna iskustva učenika (emocionalna, socijalna, moralna, intelektualna)
- glazbene, likovne i filmske motivacije
- filozofski, povijesni i religijski sadržaji
- općekulturni sadržaji
- književnoteorijske i književnopovijesne motivacije
- motivacije knjigama na koje se oslanja tumačeno djelo
- stilistička i jezična motivacija (Slavić 2011:48).

Motivaciju nastavnik promišlja, usklađuje i uspostavlja imajući na umu spoznajni razvoj i individualne razlike učenika, prirodu književnumjetničkoga teksta prema tematsko-idejnoj usmjerenosti i njegovim odlikama te sociokulturnu sredinu i uvjete u kojima djeluje (Lučić 2005: 121). Kod pristupa dramskome djelu motivacija ovisi i o odabranome pristupu: literarnom i(li) teatrološkom (Rosandić 2005: 524), što učitelja/nastavnika usmjerava u primjerenome odabiru vrste motivacije.

EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE

Problem i cilj istraživanja

Empirijsko je istraživanje usmjereno analizi mišljenja i stavova učenika o dramskome odgoju. U istraživanju je poseban naglasak stavljen na motivaciju učenika za čitanje i usvajanje dramskoga djela te na važnost scenske i kazališne umjetnosti u podučavanju učenika. Cilj je ovoga istraživanja utvrditi količinu čitanja dramskih tekstova, privrženost učenika dramskome rodu te provedbu motivacijskih postupaka tijekom obrade dramskih djela.

Polazišne hipoteze

Na temelju problemā i cilja istraživanja utvrđene su polazišne hipoteze ovoga empirijskog istraživanja:

- Učenici pretežno čitaju prozne tekstove, dok su dramska djela zastupljena jedino u slučajevima kada ih čitaju kao lektiru.
- Dramska, scenska i kazališna umjetnost nisu u središtu zanimanja učenika srednjoškolske dobi.
- Motivacijski postupci u obradi dramskih djela vrlo su slabo zastupljeni u nastavnoj praksi.
- Učenici su svjesni da im dramski odgoj omogućuje lakši i kvalitetniji razvoj govornih i izražajnih sposobnosti.

Ispitanici

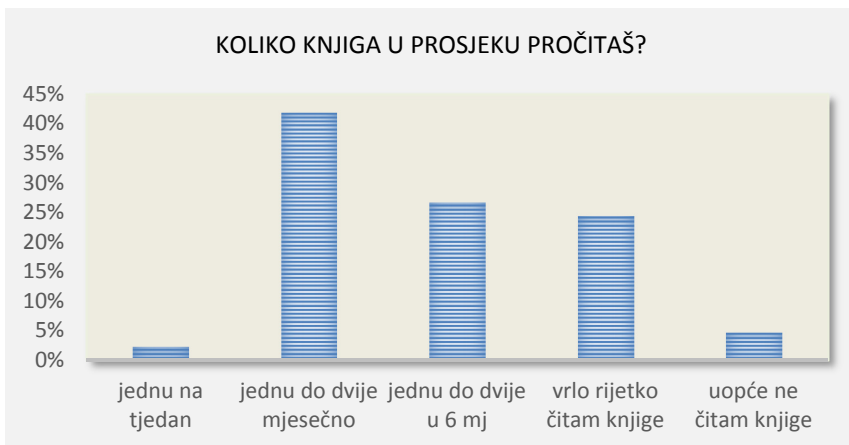
Anketnim upitnikom ispitana su mišljenja i stavovi učenika o pristupu dramskome djelu u nastavi Hrvatskoga jezika. Istraživanje je provedeno u Gimnaziji Matije Antuna Reljkovića u Vinkovcima tijekom školske godine 2016./2017. Sveukupno je anketu ispunilo 86 polaznika škole, među kojima je 35 učenika te 51 učenica.

Instrument

Posebno pripremljen upitnik sastojao se od uvodnoga dijela (objašnjenja problema i cilja istraživanja te uputa), općih pitanja (spol, dob, razred) te deset pitanja zatvorenoga tipa. Anketna su pitanja usmjerena ispitivanju iskustava i mišljenja učenika o čitanju književnih djela s posebnim osvrtom na dramska djela. Ujedno su se pitanja odnosila na utvrđivanje razine čitateljskih interesa učenika te važnosti motivacije u tijeku obrade književnoga djela, ali i zainteresiranosti učenika za kazalište i kazališne teme. Zaključno su ispitani i definirani stavovi učenika o važnosti dramske, scenske i kazališne umjetnosti.

Rezultati i diskusija

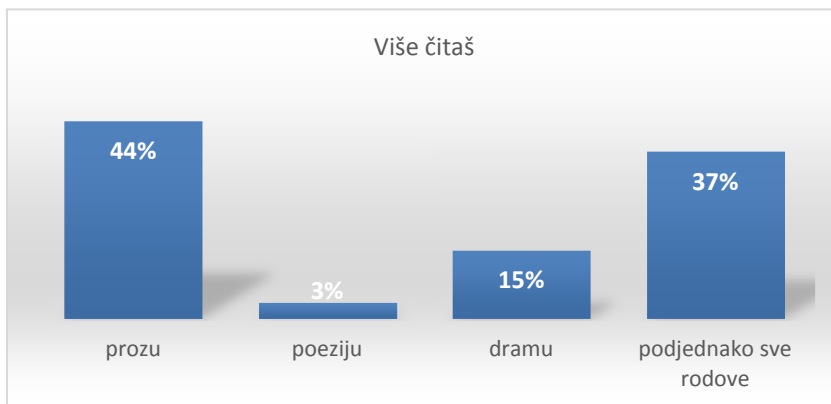
Na samome smo početku ankete istražili količinu čitanja kod učenika srednjoškolske dobi. Najviše se učenika opredijelilo za odgovor *jednu do dvije knjige mjesečno*, i to u postotku od 41,9 %. Za odgovor *jednu do dvije knjige u šest mjeseci* opredijelilo se 26,7 % učenika. Nešto manje broji odgovor *vrlo rijetko čitam knjige*, i to 24,4 %. Odgovor *uopće ne čitam knjige* zaokružilo je 4,7 % ukupnoga broja ispitanih učenika, dok je najmanji broj učenika (2,3 %) koji čitaju jednu knjigu tjedno. Iz dobivenih rezultata možemo zaključiti kako su učenici još uvijek aktivno usmjereni prema čitanju, unatoč dostupnosti suvremene multimedije (v. graf 1).

Graf 1. Koliko knjiga u prosjeku pročitaš?

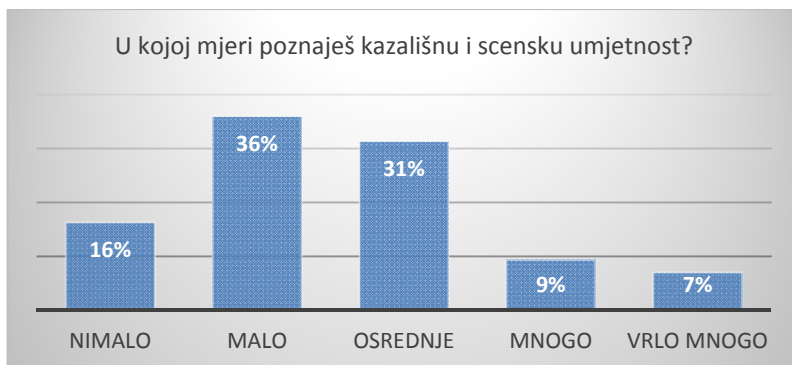
Drugim smo pitanjem istražili koje književne rodove učenici najradije čitaju. Rezultati pokazuju kako učenici u najvećemu postotku (44,2 %) čitaju prozu. Poeziju je odabralo samo 3,5 % ispitanih učenika, dramu 15,1 %, dok se za

podjednako čitanje svih rodova opredijelilo 37,2 % učenika. Iz dobivenih rezultata možemo zaključiti kako su učenički interesi usmjereni ponajprije prema proznim književnim tekstovima, čime smo potvrdili polazišnu hipotezu (v. graf 2).

Graf 2. Količina čitanja pojedinih književnih rodova

Sljedećim smo pitanjem istražili koliko učenici poznaju kazališnu i scensku umjetnost. Najveći je postotak učenika (36,0 %) odgovorio *malo*. Odgovor *osrednje* broji 31,4 % učenika, a *nimalo* 16,3 % učenika. Najmanji postotak donose odgovori *mnogo* (9,3 %) i *vrlo mnogo* (7,0 %). Iz navedenih postotaka možemo zaključiti da učenici vrlo slabo poznaju dramsku i kazališnu umjetnost. Nešto je manji postotak onih koji je poznaju osrednje, dok odgovori *mnogo* i *vrlo mnogo* broje znatno manje postotke. Očito je da učenici nemaju razvijenu sklonost kazališnoj i scenskoj umjetnosti te su samim time nedovoljno upućeni u važnost njezina provođenja u nastavi Hrvatskoga jezika. Ovim je pitanjem potvrđena polazišna hipoteza o marginalnoj poziciji dramske i scenske umjetnosti u procesu srednjoškolskoga književnog odgoja (v. graf 3).

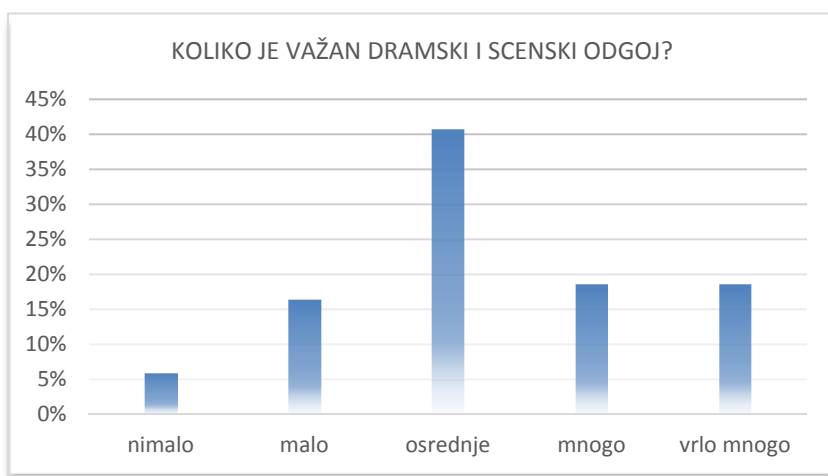
Graf 3. Procijeni u kojoj mjeri poznaješ kazališnu i scensku umjetnost!

Na pitanje u kojoj mjeri smatraju da je motivacija važna za usvajanje književnoga djela, učenici su dali sljedeće odgovore: najveći postotak učenika (44,2 %) opredijelio se za odgovor *mnogo*, a nešto manji postotak učenika (31,4 %) odgovorio je *vrlo mnogo*. Odgovor *osrednje* zaokružilo je 15,1 % učenika, *malo* 7,0 %, a *nimalo* 2,3 %. Iz dobivenih rezultata možemo zaključiti da učenici svakako uočavaju važnost motivacije u nastavnome procesu, o čemu nam svjedoče i visoki postotci odgovora *mnogo* ili *vrlo mnogo*. Zanimljivo je postotak učenika koji motivaciju smatraju nevažnom, što pokazuje razvijene pozitivne stavove učenika prema važnosti motivacijskih postupaka u nastavi književnosti (v. graf 4).

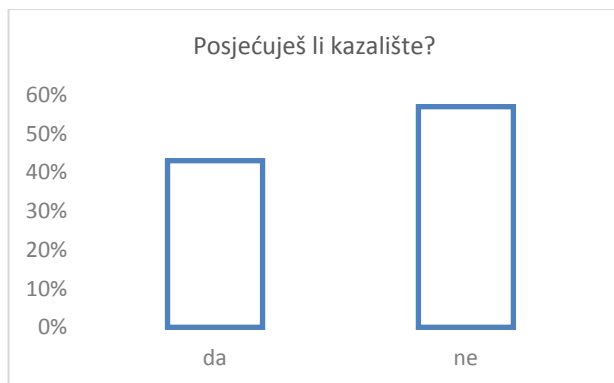
Graf 4. U kojoj mjeri smatraš da je motivacija važna za usvajanje književnoga djela?

Sljedeće je pitanje sadržavalo procjenu stavova učenika o važnosti dramskoga i scenskoga odgoja. Najveći postotak (40,7 %) dobio je odgovor *osrednje*. Odgovori *mного* i *vrlo mnogo* broje isti postotak – 18,6 %, odgovor *malo* 16,3 %, a *nimalo* samo 5,8 %. Iz navedenih postotaka možemo zaključiti kako je pozitivan stav učenika prema važnosti dramskoga i scenskoga odgoja u srednjoškolskoj nastavi nedovoljno razvijen. Uzroke takva stava ponajprije valja tražiti u koncepcijama nastavnih programa, koji u prvi plan stavljaju književnopovijesni (kronološki) slijed učenja. Stavovi bi zasigurno bili drukčiji kada bi prevladavao tematski pristup, u kojemu bi se učenici znatno prije susretali sa suvremenom dramskom i scenskom umjetnošću (v. graf 5).

Graf 5. Koliko je važan dramski i scenski odgoj?

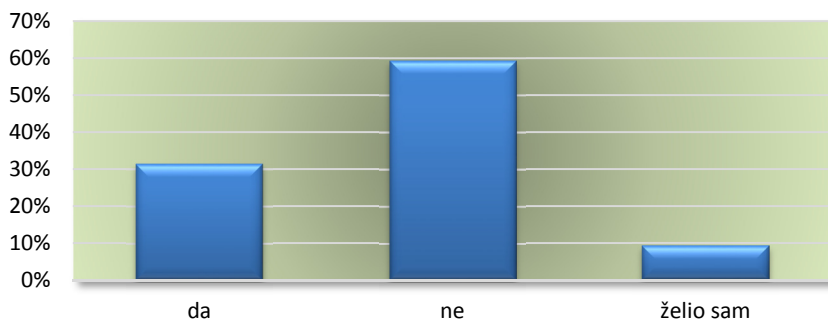
Šestim smo pitanjem saznali posjećuju li učenici kazalište. Za odgovor *da* opredijelilo se 43,0 % učenika, a za odgovor *ne* 57,0 % učenika. Zaključujemo kako većina učenika nema razvijenu kulturu posjećivanja kazališta i gledanja predstava, što bi također bilo drukčije kada bi kazališna umjetnost u nastavnome programu bila važniji segment (v. graf 6). Premda je postotak učenika koji su se pozitivno izjasnili na ovome pitanju neznatno manji od onih koji ne posjećuju kazalište, možemo zaključiti da je motivacija posjetom kazalištu svakako jedna od mogućnosti u kontekstu dramskoga odgoja.

Graf 6. Posjećuješ li kazalište?

Sedmo pitanje odnosilo se na sudjelovanje učenika u radu dramske skupine. Naime, učenici su se mogli opredijeliti za odgovore: *da*, *ne* i *želio/željela sam, no nije postojala u školi kao izvannastavni predmet*. Najveći postotak učenika opredijelio se za odgovor *ne*, i to njih 59,3 %. Da su bili članovima neke dramske skupine odgovorilo je 31,4 % učenika, a da su *željeli, ali nije bilo mogućnosti* samo 9,3 % učenika. Iz navedenoga možemo zaključiti da u postocima prednjače učenici koji nisu bili članovima dramske družine, što će omogućiti budućim sastavljačima nadolazećih nastavnih programa/kurikula promišljanja o većoj zastupljenosti izvannastavnih aktivnosti u suvremenoj školi. (v. graf 7).

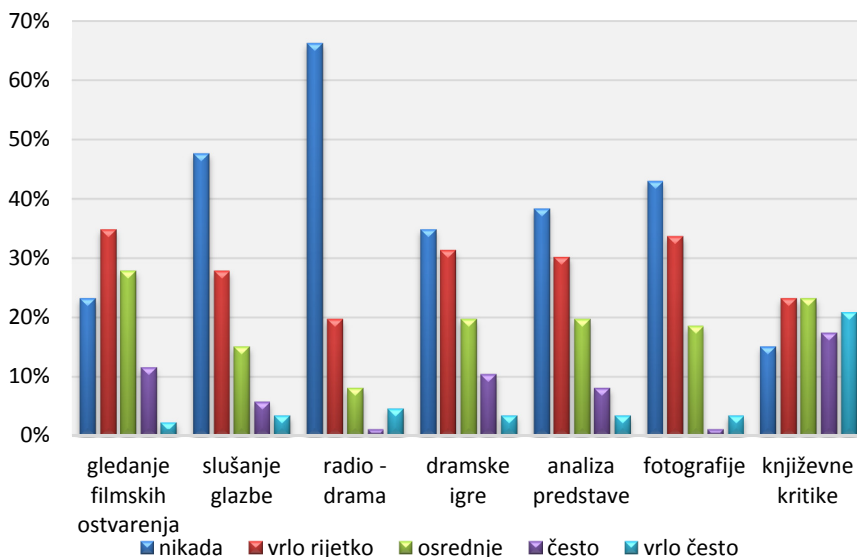
Jesi li tijekom dosadašnjeg školovanja bio član/članica dramske skupine?

Graf 7. Jesi li tijekom dosadašnjeg školovanja bio član/članica dramske skupine?

U nastavku smo upitali učenike da procijene koliko se njihove profesoricke koriste motivacijskim nastavnim sredstvima pri obradi dramskih djela. Odgovori su uključivali gledanje filma, slušanje glazbe, slušanje radiodrame, dramske igre, analize kazališnih predstava, fotografije glumaca i scene te književne kritike. Kod gledanja filma, najveći postotak učenika zaokružilo je odgovor *vrlo rijetko*, i to njih 34,9 %. *Osrednje* je zaokružilo 27,9 % ispitanih učenika, a *nikada* 23,3 % učenika. Za odgovor *često* opredijelilo se 11,6 % učenika, a za *vrlo često* svega 2,3 % učenika. Da se glazba ne sluša *nikada* tijekom obrade dramskoga djela izjasnilo se 47,7 % učenika, a da se sluša *vrlo rijetko* 27,9 % učenika. Odgovor *osrednje* zaokružilo je 15,1 % učenika, *često* 5,8 %, a *vrlo često* samo 3,5 % ispitanih učenika. Što se tiče uporabe radiodrame situacija je ovakva: za odgovor *nikada* opredijelilo se 66,3 % učenika, za *vrlo rijetko* 19,8 % učenika, dok za *osrednje* postotak iznosi 8,1 %. Odgovori *često* i *vrlo često* broje 1,2 % i 4,7 %. Sljedeća je uporaba dramskih igara u nastavi. Odgovor *nikada* zaokružilo je 34,9 % učenika, a *vrlo rijetko* 31,4 % učenika. Za *osrednju* uporabu dramskih igara odlučilo se 19,8 % učenika, za *često* 10,5 %, dok za *vrlo često* postotak iznosi svega 3,5 %. Analiza predstave broji 38,4 % učenika koji su se opredijelili za odgovor *nikada*, a zatim slijedi odgovor *vrlo rijetko*, koji iznosi 30,2 % ukupnoga broja učenika. Njih 19,8 % smatra da se analize predstava uvode *osrednje*, za čestu uporabu opredijelilo se 8,1 % učenika, dok je odgovor *vrlo često* zaokružilo 3,5 % učenika. Fotografije glumaca i scene također spadaju u motivacijske tehnike, a postotci su: *nikada* 43,0 % učenika, *vrlo rijetko* 33,7 %, *osrednje* 18,6 %, *često* 1,2 %, a *vrlo često* 3,5 % ukupnoga broja učenika. Posljednja je natuknica vezana uz primjenu književne kritike u obradi dramskoga djela. Odgovori *vrlo rijetko* i *osrednje* dobili su isti postotak – 23,3%. Da se analiza koristi *često* smatra 17,4 % učenika, a *vrlo često* 20,9 % učenika. Najmanji postotak iznosi odgovor *nikada*, koji je zaokružilo 15,1 % učenika. Iz navedenoga istraživanja možemo zaključiti da se motivacijske tehnike u nastavi prilikom obrade dramskoga djela koriste vrlo malo. Naime, od svih motivacijskih tehnika koje su bile navedene, više se koristi jedino književna kritika, dok su ostala motivacijska sredstva u nastavi potpuno zanemarena. Naime, radiodrama, koja je vrlo važna u dramskom odgoju, ne upotrebljava se gotovo nikada, kao ni fotografije glumaca i scene ili slušanje glazbe. Te su motivacijske tehnike u potpunosti zanemarene, premda bi sasvim sigurno doprinijele boljemu razumijevanju i usvajanju novih sadržaja (v. graf 8).

Koliko se vaš profesor/profesoricu pri obradi dramskoga djela koristi ovim tehnikama?

Graf 8. Koliko se vaš profesor/profesoricu pri obradi dramskoga djela koristi ovim tehnikama?

Da je dramski odgoj koristan za razvoj cjelokupne ličnosti uglavnom se slaže 34,9 % ispitanika. Ukupno 23,3 % učenika u potpunosti se slaže s iznesenom tvrdnjom, dok 22,1 % učenika ne može odlučiti slaže li se s tvrdnjom ili ne. Da se uglavnom ne slaže opredijelilo se 15,1 % učenika, a najmanji je broj onih koji tvrde da se s time uopće ne slažu, svega 4,7 % ispitanika. Iz navedenoga istraživanja možemo zaključiti da učenici shvaćaju koliko je važan dramski odgoj i koje su njegove prednosti za razvoj ličnosti (v. graf 9).

Graf 9. Dramski odgoj koristan je za razvoj cjelokupne ličnosti.

Sljedeća tvrdnja odnosila se na to da dramski odgoj razvija govorne i izražajne sposobnosti, a u nastavku ćemo prikazati rezultate učeničkih odgovora. Najveći postotak dobio je odgovor *u potpunosti se slažem*, koji je zaokružilo 46,5 % učenika. *Uglavnom se slažem* zaokružilo je njih 36,0 %. Odgovor *ne mogu odlučiti* iznosi 11,6 %, *uglavnom se ne slažem* 3,5 %, a odgovor *uopće se ne slažem* svega 2,3 %. Naime, iz toga je vidljivo da učenici smatraju kako dramski odgoj razvija govorne i izražajne sposobnosti jer je odgovore *u potpunosti se slažem* i *uglavnom se slažem* odabrao najveći broj učenika. Ostali su postotci zanemarivi. Učenici prepoznaju dobrobiti dramskoga odgoja u kreiranju vlastitih sposobnosti, čime je potvrđena polazišna hipoteza o razvijenim pozitivnim stavovima učenika prema važnosti dramskoga odgoja (v. graf 10).

Graf 10. Dramski odgoj omogućava razvoj govornih i izražajnih sposobnosti.

ZAKLJUČAK

Dramska je književnost u srednjoškolskoj nastavi tek uspostavom suvremenih programskih odrednica ojačala svoj položaj, no još uvijek se pred nastavnikom postavlja problem načina motiviranja učenika za kvalitetno čitanje dramskih tekstova. Metodička je teorija kroz dosadašnja istraživanja utvrdila vrste i načine motiviranja učenika za čitanje književnih tekstova. Pod pretpostavkom da je dramski tekst na začelju književnih interesa mladih, što je istraživanjem i potvrđeno, ovime su radom istraženi stavovi i mišljenja srednjoškolskih učenika o mogućnostima veće motivacije prema dramskome tekstu. Rezultati su pokazali visoku razinu svijesti učenika o važnosti motivacije pri pristupu književnim djelima, ali istodobno i vrlo nisku primjenu motivacijskih tehnika pri pristupu dramskim tekstovima. Učenici smatraju kako bi kreativniji i kvalitetniji pristup drami doprinio razvoju cjelokupne ličnosti, a osobito razvoju govornih i izražajnih sposobnosti. Naravno, to se može postići poboljšanim položajem drame u nastavnim programima, ali i sustavnim uvođenjem učenika u dramski i scenski svijet (uravnoteženijim odnosom književnih rodova među lektirnim naslovima, češćim posjećivanjem kazališnih predstava, boljom ponudom dramskih družina u osnovnim i srednjim školama...).

Rezultati dobiveni empirijskim istraživanjem uvelike će poslužiti metodičarima i srednjoškolskim nastavnicima Hrvatskoga jezika u budućim metodičkim modelima za pristup dramskim tekstovima. Također, upravo je ova rasprava uvod u bolji položaj drame u srednjoškolskome književnom odgoju učenika.

Literatura

- Vlado Andrižević, Čudina-Obradović, Mira. *Psihologija učenja i nastave*. Školska knjiga. Zagreb 1996.
- Gea Cetinić, Dramski tekstovi u nastavnim programima hrvatskoga jezika za srednje škole (gimnazije, četverogodišnje i trogodišnje strukovne škole). *Hrvatski VI/1*, 2008.
- Dubravka Granulić, Dramski odgoj. *Glasilo hrvatskog centra za dramski odgoj*, 2014.
- Iva Gruić, *Prolaz u zamišljeni svijet*. Golden marketing, Zagreb 2002.
- Grupa autora, *Nastavni programi za gimnazije*. MZOŠ, Zagreb 1995.
- Grupa autora, *Nastavni plan i program za osnovnu školu*. MZOŠ, Zagreb 2006.
- Manja Kovačević, *Metodičko-književna motrišta*. Školske novine, Zagreb 1997.
- Kata Lučić, *Prožimanje riječi, slike i glazbe u metodici književnosti u razrednoj nastavi*. Školska knjiga, Zagreb 2005.
- Nevenka Mihovilić, Dramski odgoj kao izborni program u osnovnoj školi. *Metodika 2/2-3*, 2001.
- Vlado Pandžić, *Putovima školske recepcije književnosti*. Profil, Zagreb 2001.
- Dragutin Rosandić, *Metodika književnoga odgoja (temeljni metodičkknjiževne enciklopedije)*. Školska knjiga, Zagreb 2005.
- Anna Scher, Charles Verrall, *100 + ideja za dramu*. Hrvatski centar za dramski odgoj, Pili-poslovi d.o.o., Zagreb 2005.
- Dean Slavić, *Peljar za tumače: književnost u nastavi*. Profil International, Zagreb 2011.
- Sanja Soče, Istraživačko čitanje kao sredstvo motivacije za samostalno čitanje u razrednoj nastavi. *Hrvatski VIII/1*, 2010.

Sažetak

Dramski je odgoj u hrvatskome školskom sustavu vrlo malo zastupljen. Iako je metodička znanost predvidjela dvije mogućnosti pristupa dramskome odgoju: literarnu i teatrološku, još uvijek u nastavi prevladava literarni pristup, što onemogućuje ulazak učenika u teatrološku koncepciju teksta. Upravo je teatrološki pristup osnova za motivaciju i uspješniju recepciju djela, što su vrlo važni činitelji u procesu dramskoga odgoja. Primjenom različitih motivacijskih postupaka omogućuje se cjelovitiji pristup dramskome djelu.

Position and approach to drama in contemporary
secondary school literature teaching

(Summary)

Drama teaching is rarely represented in the Croatian school system. Didactical science has confirmed two approaches to drama teaching: literary and teatrological. The former approach, viewing the drama primarily as a literary work, is still predominant, but it prevents the students from grasping the theatrical concept of texts. It is the teatrological approach that is the basis for motivating students, which is a very important factor in the teaching process. By applying different motivational procedures, it enables a more complete approach and better reception of drama.

Keywords: reception, motivation, drama teaching, literary and teatrological approach to drama.